

دانشگاه تهران- دانشگده مهندی برق و کامپیوتر ریاضیات مهندی نیمبال اول سال 1399-1400 تمرین PDE:5 یک بعدی مدرس: دکتر مهدی طالع ماسوله - حل تمرین: محمد نادی معصومی

برای سوالات خود در خصوص این تمرین با رامامه <u>mhmasoumi@yahoo.com</u> محاتبه نایید.

1- معادله موج را با شرایط اولیه و مرزی زیر حل کنید. (20 نمره)

$$\frac{\partial^2 u}{\partial x^2} - \frac{1}{c^2} \frac{\partial^2 u}{\partial t^2} = 0 \qquad 0 \le x \le l$$

$$u(0,t) = A_1, \ u(l,t) = A_2, \ u(x,0) = f(x), \quad \frac{\partial u}{\partial t} (x,t)|_{t=0} = 0$$

پاسخ: چون شرایط مرزی ناهمگن است، تابع u(x,t) را بصورت مجموع دو تابع می نویسیم که یکی پاسخ گذرا و دیگری پاسخ حالت پایدار است: $u(x,t)=u_s(x)+w(x,t)$ باسخ حالت پایدار یعنی $u(x,t)=u_s(x)+w(x,t)$ باست و باید در شرایط مرزی صدق کند. شرایط مرزی را به این تابع اختصاص می دهیم تا $u(x,t)=u_s(x)$ شرایط مرزی همگن (صفر) داشته باشد.

چون $u_{s}(x)$ تابع زمان نیست، معادله موج برای این بخش بصورت زیر در می آید:

$$\frac{\partial^2 u_s}{\partial x^2} = 0 \to u_{s(x)} = Ax + B$$

گفتیم که شرایط مرزی را تماماً به همین تابع $u_{s_{(x)}}$ اختصاص دادیم. با اعمال شرایط مرزی، ضرایب A و B بدست می آید:

$$u_{S(x)} = \frac{A_1 - A_0}{l} x + A_0$$

برای بخش گذرا یعنی w(x,t) در نظر می گیریم: w(x,t) = X(x)T(t) و سپس در معادله جایگذاری می کنیم و آن را بر X(x) تقسیم می کنیم تا بدست بیاوریم:

$$\frac{X''(x)}{X(x)} = \frac{1}{c^2} \frac{T''(t)}{T(t)} = -k^2$$

با حل معادله هاى ديفرانسيل معمولى بدست آمده، داريم:

$$X(x) = C\sin(kx) + D\cos(kx)$$
 , $T(t) = E\sin(kct) + F\cos(kct)$

گفتیم که با اختصاص شرایط مرزی به بخش $u_s(x)$ ، شرایط مرزی w(x,t) همگن شده است. پس با اعمال شرایط مرزی همگن داریم:

$$w(0,t) = 0 \to X(0)T(t) = 0 \to X(0) = 0 \to D = 0$$

$$w(l,t) = 0 \to X(l) = 0 \to \sin(kx) = 0 \to k = \frac{n\pi}{l} \qquad n = 1,2,...$$

دانشگاه تهران- دانشگده مهندی برق و کامپیوتر ریاضیات مهندی نیمبال اول سال 1399-1400 تمرین PDE:5 یک بعدی مدرس: دکتر مهدی طالع مامولد - حل تمرین: محمد بادی معصومی

برای موالات خود در خصوص این تمرین با رامانامه <u>mhmasoumi@yahoo.com</u> محاتبه نایید.

حال شرایط اولیه را اعمال می کنیم. بهتر است از شرط اولیه ای شروع کنیم که برابر با صفر است، پس:

$$\frac{\partial u}{\partial t} (x,t)|_{t=0} = 0 \to X(x)T'(0) = 0 \to T'(0) = 0 \to E = 0$$

پس تابع W(x,t) تا به اینجا فرم زیر را دارد:

$$w(x,t) = X(x)T(t) = C\sin\left(\frac{n\pi x}{l}\right)F\cos(kct) = G\sin\left(\frac{n\pi x}{l}\right)\cos(kct)$$

می بینیم که در واقع ما بی نهایت w(x,t) مجاز به ازای m های مختلف داریم. همچنین می دانیم مجموع این پاسخ ها، پاسخی برای معادله موردنظر ماست که ممکن است بتواند شرط اولیه w(x,0)=g(x) که جلوتر بدست خواهیم آورد، برقرار کند. می نویسیم:

$$w(x,t) = \sum_{n=1}^{\infty} w_n(x,t) = \sum_{n=1}^{\infty} G_n \sin\left(\frac{n\pi x}{l}\right) \cos(kct)$$

برای اینکه شرط اولیه تابع اصلی u(x,t) را تبدیل به شرط اولیه ای برای بخش گذاری پاسخ یعنی w(x,t) کنیم، باید بنویسیم:

$$u(x,0) = u_s(x) + w(x,0) = f(x) \rightarrow w(x,0) = f(x) - \frac{A_1 - A_0}{I}x - A_0 = g(x)$$

با اعمال شرط اوليه بالا، خواهيم داشت:

$$w(x,0) = g(x) = f(x) - \frac{A_1 - A_0}{l}x - A_0 = \sum_{n=1}^{\infty} G_n \sin\left(\frac{n\pi x}{l}\right)$$

برای بدست آوردن ضرایب G_n داریم:

$$G_n = \frac{2}{l} \int_0^l g(x) \sin\left(\frac{n\pi x}{l}\right) dx$$

در این مرحله حل کامل شد. می توانیم پاسخ نهایی برای تابع اصلی $u(\mathbf{x},t)$ را نیز بنویسیم:

$$u(x,t) = \frac{A_1 - A_0}{l}x + A_0 + \sum_{n=1}^{\infty} G_n \sin\left(\frac{n\pi x}{l}\right)$$

دانشگاه تهران- دانشگده مهندی برق و کاپیوتر ریاضیات مهندی نیمبال اول سال **993-1400** تمرین PDE:5 یک بعدی مدرس: دکتر مهدی طالع ماموله - حل تمرین: محمد فادی معصومی

برای سوالات خود در خصوص این تمرین با رامانامه <u>mhmasoumi@yahoo.com</u> مکاتبه نایید.

2- معادله ی حرارت زیر را حل کنید و پاسخ حالت پایدار را نیز بیابید. (15 نمره)

$$u_t = c^2 u_{xx}$$
 , $0 < x < 1$, $t \ge 0$
$$u(x,0) = 2x, \ u(1,t) = 1, \ u_x(x,t)|_{x=0} = 1$$

پاسخ: این معادله از لحاظ غیرهمگن بودن شرایط مرزی و همگن بودن خود معادله مشابه سوال 1 می باشد. تنها تفاوت این است که این بار با یک معادله حرارت مواجهیم. پس تنها تفاوت این است که برای زمان یک فرم نمایی به جای متناوب ظاهر می شود. برای حل این بار با یک معادله حرارت مواجهیم. پس تنها تفاوت این است که برای زمان یک فرم نمایی به جای متناوب ظاهر می شود. برای حل ابتدا مثل سوال 1 در نظر می گیریم: $u_s(x) + w(x,t) + w(x,t)$ بخش گذاری پاسخ معادله است. چون $u_s(x)$ مستقل از زمان است، معادله و پاسخ برای آن به شکل زیر در می آید:

$$\frac{\partial^2 u_s}{\partial x^2} = 0 \to u_{s(x)} = Ax + B$$

در نظر می گیریم که تمام شرایط مرزی به تابع us(X) اختصاص دارد. با توجه به شرایط مرزی، ضرایب A و B تعیین می شوند:

$$u_x(x,t)|_{x=0} = 1 \to A = 1$$

 $u(1,t) = 1 \to A + B = 1 \to B = 0$

حال معادله برای W(x,t) = X(x)T(t) همان معادله با مشتقات جزئی حرارت اما با شرایط مرزی همگن است. اگر فرض کنیم W(x,t) = X(x)T(t) همان معادله و ساده سازی مثل همیشه خواهیم داشت:

$$\frac{X''(x)}{X(x)} = \frac{1}{c^2} \frac{T'(t)}{T(t)} = -k^2$$

باحل معادلات ديفرانسيل معمولي حاصل:

$$X(x) = C\sin(kx) + D\cos(kx)$$
, $T(t) = Ee^{k^2c^2t} + Fe^{-k^2c^2t}$

E = 0 محدود باشد، لازم است t > 0 چون برای t > 0 باید تابع

به دلیل اختصاص دادن شرایط مرزی به بخش $u_{s_{(x)}}$ شرایط مرزی همگن برای w(x,t) داریم:

$$\begin{split} w_{x}(0,t) &= 0 \to X'(0)T(t) = 0 \to X'(0) = 0 \to C = 0 \\ w(1,t) &= 0 \to X(1) = 0 \to Dcos(k) = 0 \to k = (2n+1)\frac{\pi}{2} \quad n = 0,1,\dots \end{split}$$

پس فرم (w(x,t) تا به اینجا:

دانشگاه تهران- دانشگده مهندی برق و کامپیوتر ریاضیات مهندی نیمبال اول سال 1399-1400 تمرین PDE:5 یک بعدی مدرس: دکتر مهدی طالع ماموله - حل تمرین: محمد فادی معصومی

برای سوالات خود در خصوص این تمرین با رامامه <u>mhmasoumi@yahoo.com</u> مکاتبه نایید.

$$w(x,t) = X(x)T(t) = C\sin(n\pi x)Fe^{-k^2c^2t} = G\cos\left(\frac{(2n+1)\pi}{2}x\right)e^{-k^2c^2t}$$

برای آنکه شرط اولیه u(x,t) برای w(x,t) را از روی شرط اولیه u(x,t) بدست بیاوریم، می نویسیم:

$$u(x,0) = u_s(x) + w(x,0) = 2x \rightarrow w(x,0) = 2x - x = x$$

در نهایت شرط اولیه را اعمال می کنیم:

$$w(x,0) = x = \sum_{n=0}^{\infty} G_n \cos\left(\frac{(2n+1)\pi}{2} x\right)$$

ضرایب Gn را اینطور بدست می آوریم:

$$G_n = \frac{2}{1} \int_0^1 x \cos\left(\frac{(2n+1)\pi}{2} x\right) dx$$

3- معادله موج ناهمگن زیر را حل کنید. (15 نمره)

$$\frac{\partial^2 u}{\partial x^2} = \frac{1}{c^2} \frac{\partial^2 u}{\partial t^2} + \sin(3\pi t) + \cos(3\pi x) \qquad 0 < x < 1$$

$$u_x(x,t)|_{x=0,1} = 0, \qquad u(x,0) = u_t(x,t)|_{t=0} = 0$$

پاسخ: معادله ناهمگن است یعنی ورودی دارد. ابتدا معادله همگن را حل می کنیم. در این صورت اگر u(x,t) = X(x)T(t) = X(x) باشد، با جایگذاری در معادله همگن و ساده سازی خواهیم داشت:

$$\frac{X''(x)}{X(x)} = \frac{1}{c^2} \frac{T''(t)}{T(t)} = -k^2$$

با حل معادله دیفرانسیل معمولی مربوط به X(x)، داریم:

$$X(x) = Asin(kx) + Bcos(kx)$$

دانشگاه تهران- دانشگده مهندی برق و کامپیوتر ریاضیات مهندی بنیمال اول سال 1399-1400 تمرین PDE: کیک بعدی مدرس: دکتر مهدی طالع مامولد - عل تمرین: محد بادی معصومی

برای بوالات خود در خصوص این تمرین با رامانامه <u>mhmasoumi@yahoo.com</u> ککاتیه نمایید.

با در نظر گرفتن شرایط مرزی:

$$u_x(0,t) = 0 \to X'(0) = 0 \to A = 0$$

 $u_x(1,t) = 0 \to X'(1) = 0 \to -Bksin(k) = 0 \to k = n\pi \qquad n = 0,1,2,...$

می توانیم در حالت کلی (x,t) را بصورت زیر در نظر بگیریم:

$$u(x,t) = \sum_{n=1}^{\infty} a_n(t)\cos(n\pi x) + a_0(t)$$

با اعمال دو شرط اولیه داده شده روی u(x,t):

$$u(x,0) = 0 \to \sum_{n=1}^{\infty} a_n(0)\cos(n\pi x) + a_0(0) = 0$$

$$u_t(x,t)|_{t=0} = 0 \to \sum_{n=1}^{\infty} a_n'(0)\cos(n\pi x) + a_0'(0) = 0$$

چون عبارت های بالا به ازای همه x های بین x و x برقرار باشد، نتیجه می گیریم x های حسابی:

$$a_n(0) = 0$$
, $a_n'(0) = 0$

حالا (u(x,t) بدست آمده را در معادله غیرهمگن اصلی جایگذاری می کنیم:

$$\sum_{n=1}^{\infty} \left(-n^2 \pi^2 a_n(t) - \frac{a_n''(t)}{c^2} \right) \cos(n\pi x) \qquad -\frac{a_0''(t)}{c^2} = \sin(3\pi t) + \cos(3\pi x)$$

سعی می کنیم دو طرف را به ازای n های مختلف مساوی قرار دهیم:

$$n = 0 \rightarrow a_0''(t) = -c^2 \sin(3\pi t) \rightarrow a_0(t) = \frac{1}{9\pi^2} c^2 \sin(3\pi t) + Ct + D$$

.D = 0 و
$$C = rac{-c^2}{3\pi}$$
 که با توجه به شروط اولیه $a_n(0) = 0$, $a_n{}'(0) = 0$ و $a_n{}'(0) = 0$

در ادامه با توجه به تساوی، فقط جمله n=3 می تواند ضریب غیرصفر داشته باشد. یعنی n=3 می تواند ضریب غیرصفر دادامه با توجه به تساوی، فقط جمله n=3

$$n = 3 \to -9\pi^2 a_3(t) - \frac{a_3''(t)}{c^2} = 1 \to a_3''(t) + 9\pi^2 c^2 a_3(t) + c^2 = 0$$

دانشگاه تهران- دانشگده مهندی برق و کامپیوتر ریاضیات مهندی نیمسال اول سال **992-1400** تمرین PDE:5 یک بعدی مدرس: دکتر مهدی طالع ماسوله - عل تمرین: محمد مادی معصومی

برای سوالات خود در خصوص این تمرین با رامامه <u>mhmasoumi@yahoo.com</u> محاتبه نایید.

باید این معادله دیفرانسیل معمولی مرتبه دوم را حل کنیم. معادله مشخصه:

$$s^2 + 9\pi^2 c^2 = 0 \rightarrow s_{1,2} = \pm j3\pi c$$

با توجه به موهومی بودن ریشه ها و بخش ثابت معادله، فرم $a_3(t)$ بصورت زیر خواهد بود:

$$a_3(t) = Esin(3\pi ct) + Fcos(3\pi ct) + G$$

را در معادله دیفرانسیل جایگذاری می کنیم. دو طرف را مساوی قرار می دهیم تا ضریب G را بدست آوریم: $a_3(t)$

$$(Esin(3\pi ct) + Fcos(3\pi ct) + G)'' + 9\pi^2 c^2 (Esin(3\pi ct) + Fcos(3\pi ct) + G) + c^2 = 0 \rightarrow G = \frac{-1}{9\pi^2}$$

 $a_n(0) = 0$, $a_n'(0) = 0$ با توجه به شروط اولیه

$$a_3(0) = 0 \to F = -G = \frac{1}{9\pi^2}$$

 $a'_n(0) = 0 \to E = 0$

پس در نهایت u(x,t) را اینطور می توان نوشت:

$$u(x,t) = \sum_{n=1}^{\infty} a_n(t)\cos(n\pi x) + a_0(t)$$

$$= \left(\frac{1}{9\pi^2}\cos(3\pi ct) - \frac{1}{9\pi^2}\right)\cos(3\pi x) + \frac{1}{9\pi^2}c^2\sin(3\pi t) - \frac{c^2}{3\pi}t$$

دانشگاه تهران- دانشگده مهندی برق و کامپیوتر ریاضیات مهندی -نیمبال اول سال **999-1400** تمرین **EDE:** یک بعدی مدرس: دکتر مهدی طالع ماسوله - حل تمرین: محمد بادی معصومی

برای سوالات خود در خصوص این تمرین با رامانامه <u>mhmasoumi@yahoo.com</u> ککاتیه نمایید.

4- پاسخ معادله موج غير همگن زير را بيابيد. (20 نمره)

$$u_{tt} - 4u_{xx} = x$$
 , $0 < x < \pi$; $t > 0$
 $u(x, 0) = 3x$ $u(0, t) = t$
 $u_t(x, 0) = 1$ $u(\pi, t) = 1 - 2t$

پاسخ: حل این سوال توسط آقای محمد مظفری در ترم بهار 99 تهیه شده است.

چون معادله با شرایط مرزی غیر همگن مطرح است فرض میکنیم:

$$u(x,t) = w(x,t) + v(x,t)$$

حال w(x,t) وا طوری تعیین میکنیم که شرایط مرزی معادله مربوط به v(x,t) همگن باشد. برای سادگی فرض میکنیم تابع w تابعیت خطی نسبت به متغیر x دارد یعنی:

$$w(x,t) = a(t)x + b$$

حال با جایگذاری در شرایط مرزی معادله اصلی داریم:

$$w(0,t) = t; w(\pi,t) = 1 - 2t$$

$$\rightarrow b(t) = t, a(t) = \frac{1 - 3t}{\pi}$$

$$\rightarrow w(x,t) = \frac{1 - 3t}{\pi}x + t$$

حال با جایگذاری در معادله اصلی داریم:

$$\begin{aligned} w_{tt} + v_{tt} - 4w_{xx} - 4v_{xx} &= x \\ \to v_{tt} - 4v_{xx} &= x; \quad 0 < x < \pi; \quad t > 0 \\ v(x,0) &= \left(3 - \frac{1}{\pi}\right)x; \quad v_t(x,0) &= 1 - 1 + \frac{3}{\pi}x = \frac{3}{\pi}x \\ v(0,t) &= 0; \quad v(\pi,t) &= 0 \end{aligned}$$

حال برای پیدا کردن پاسخ معادله فوق ابتدا فرض میکنیم معادله همگن است و داریم:

Separation of Variables
$$\rightarrow w(x,t) = X(x)T(t) \rightarrow \frac{X''}{X} = \frac{T''}{T}$$

با توجه به ماهیت پریودیک W نسبت به متغیر مکان داریم:

$$\frac{X''}{X} = -k^2 \to X(x) = A\cos(kx) + B\sin(kx)$$

$$X(0) = 0 \to A = 0;$$

$$X(\pi) = 0 \to k = n; \quad n \in \mathbb{N}$$

$$\to v(x, t) = \sum_{n=1}^{\infty} B_n(t)\sin(nx)$$

دانشگاه تهران- دانشگده مهندسی برق و کامپوتر ر ماضات مهندسی - نیمیال اول سال 1399-1400 تمرن PDE:5 کک بعدی مدرس: دکتر مهدی طالع ماسوله - حل تمرین: محمد بادی معصومی

برای بوالات خود در خصوص این تمرین با رامانامه <u>mhmasoumi@yahoo.com</u> کاته ناسد.

$$\sum_{n=1}^{\infty} (B_n''(t) + 4n^2 B_n(t)) \sin(nx) = x; \quad 0 < x < \pi$$

با توجه به این که عبارت فوق تنها برای بازه محدودی از متغیر مکان معتبر است، گسترش پریودیک فرد تابع سمت راست معادله را در بازه $\pi < x < \pi$ مینویسیم و سری فوریه آنرا میابیم:

$$\sum_{n=1}^{\infty} \left(B_n''(t) + 4n^2 B_n(t) \right) \sin(nx) = x = \sum_{n=1}^{\infty} 2 \frac{(-1)^{n+1}}{n} \sin(nx)$$

حال با توجه به تعامد توابع سینوسی با فرکانس های متفاوت داریم:

$$\forall n \in n: B_n''(t) + 4n^2B_n(t) = 2\frac{(-1)^{n+1}}{n}$$

 $\rightarrow Characteristic Equation: \lambda^2 + 4n^2 = 0$

 \rightarrow Homogen Response: $B_n(t) = C_n \cos(nt) + D_n \sin(nt)$

$$\rightarrow$$
 Forced Response: $B_n(t) = cte = E_n$

$$\rightarrow Forced Response: B_n(t) = cte = E_n$$

$$\rightarrow 4n^2 E_n = 2 \frac{(-1)^{n+1}}{n} \rightarrow E_n = \frac{(-1)^{n+1}}{2n^3}$$

$$\to B_n(t) = C_n \cos(2nt) + D_n \sin(2nt) + \frac{(-1)^{n+1}}{2n^3}$$

$$\to v(x,t) = \sum_{n=0}^{\infty} \left[C_n \cos(2nt) + D_n \sin(2nt) + \frac{(-1)^{n+1}}{2n^3} \right] \sin(nx)$$

$$v(x,0) = \left(3 - \frac{1}{\pi}\right)x; \quad 0 < x < \pi$$

$$v_t(x,0) = \frac{3}{\pi}x; \quad 0 < x < \pi$$

ی سری فوریه عبارت سمت راست را برای گسترش فرد آن مینویسیم:

$$v(x,0) = \sum_{n=1}^{\infty} C_n \sin(nx) + \frac{(-1)^{n+1}}{2n^3} = \left(3 - \frac{1}{\pi}\right)x = \frac{\left(6 - \frac{2}{\pi}\right)(-1)^{n+1}}{n} \sin(nx)$$

$$v_t(x,0) = \sum_{n=0}^{\infty} 2nD_n \sin(nx) = \frac{3}{\pi}x = \frac{\frac{6}{\pi}(-1)^{n+1}}{n} \sin(nx)$$

حال با توجه به تعامد توابع سينوسي با فركانس هاي متفاوت داريم:

دانشگاه تهران- دانشگده مهندی برق و کامپیوتر ریاضیات مهندی -نیمال اول سال 1399-1400 تمرین PDE:5 یک بعدی مدرس: دکتر مهدی طالع ماموله - حل تمرین: محمد نادی معصومی

برای سوالات خود در خصوص این تمرین با رامامه <u>mhmasoumi@yahoo.com</u> محاتبه نایید.

$$C_n = \frac{\left(6 - \frac{2}{\pi}\right)(-1)^{n+1}}{n} + \frac{(-1)^n}{2n^3}$$

$$D_n = \frac{3(-1)^{n+1}}{\pi n^2}$$

$$u(x,t) = \sum_{n=1}^{\infty} \left[\left(\frac{\left(6 - \frac{2}{\pi}\right)(-1)^{n+1}}{n} + \frac{(-1)^n}{2n^3}\right) \cos(2nt) + \frac{3(-1)^{n+1}}{\pi n^2} \sin(2nt) + \frac{(-1)^{n+1}}{2n^3} \sin(nx) + \frac{1 - 3t}{\pi} x + t \right]$$

 $u(x,t)=e^{kt}v(x,t)$ و موج، چنانچه تابع موردنظر مثل u خودش در معادله حضور داشته باشد، با تغییر تابع u را حذف کرده و معادله را ساده تر کرد. با بکارگیری این نکته، معادله با مشتقات جزئی زیر را حل کنید. (15 نمره)

$$u_t = u_{xx} - 4u$$
 , $0 < x < 2$, $t > 0$
 $u_x(x,t)|_{x=0,2} = 0$, $u(x,0) = f(x)$

پاسخ: تغییر تابعی که در صورت سوال گفته شده را انجام می دهیم و در معادله جایگذاری می کنیم:

$$u_t = u_{rr} - 4u \rightarrow ke^{kt}v + e^{kt}v_t = e^{kt}v_{rr} - 4e^{kt}v$$

k=-4 برای اینکه k از دو طرف معادله حذف شود و فقط مشقات جزئی آن باقی بماند، k را خودمان انتخاب می کنیم:

 $v(x,t)=v_{xx}$ در نتیجه به این معادله می رسیم: $v_t=v_{xx}$ مثل همیشه با استفاده از روش تفکیک متغیر در نظر می گیریم: X(x) . با جایگذاری در معادله و ساده سازی داریم:

$$\frac{T'(t)}{T(t)} = \frac{X''(x)}{X(x)} = -p^2$$

با حل معادلات ديفرانسيل معمولي حاصل:

$$X(x) = Asin(px) + Bcos(px)$$
, $T(t) = Ce^{p^2c^2t} + De^{-p^2c^2t}$

برای آنکه تابع اصلی باید برای t > 0 محدود باشد، ضریب C برابر صفر در نظر گرفته می شود. همچنین با اعمال شرایط مرزی داده شده:

$$u_x(x,t)|_{x=0} = 0 \to v_x(x,t)|_{x=0} = 0 \to X'(0) = 0 \to A = 0$$

دانشگاه تهران- دانشگده مهندی برق و کامپیوتر ریاضیات مهندی - نیمال اول سال 2029-1400 تمرین PDE:5 یک بعدی مدرس: دکتر مهدی طالع ماموله - حل تمرین: محمد فادی معصومی

برای سوالات خود در خصوص این تمرین با رامانامه <u>mhmasoumi@yahoo.com</u> محاتبه نمایید.

$$u_x(x,t)|_{x=2} = 0 \rightarrow v_x(x,t)|_{x=2} \rightarrow X'(2) = 0 \rightarrow -Bpsin(2p) = 0 \rightarrow p = \frac{n\pi}{2}$$
 $n = 0,1,2,...$

فرم تابع V(x,t) تا به اینجا:

$$v(x,t) = B\cos\left(\frac{n\pi}{2}\right)Ce^{-p^2c^2t} = E\cos\left(\frac{n\pi x}{2}\right)e^{-p^2c^2t}$$

البته این فرم ها به سادگی قابل بدست آوردن هستند و نیازی به نوشتن نیست. مثلاً در اینجا چون شرط مرزی می گفت که مشتق بر حسب x در دو مرز مسئله باید برابر صفر شود، معلوم بود که وابستگی مکانی به صورت کسینوسی تنهاست، چون کسینوس است که مشتقش در x=0 برابر صفر است. حالا در تناوب بعدی هم همین مشتق کسینوس صفر می شود. همچنین معمولاً چون معادلات را برای x=0 حل می کنیم، فقط عبارت نمایی یعنی مثلاً x=0 باقی می ماند. اینکه چرا بستگی مکانی فرم متناوب دارد و بستگی زمانی فرم نمایی دارد، به دلیل مراتب مشتق مکانی و زمانی در معادله است. اگر مشتق مرتبه دوم باشد، توابع سینوسی-کسینوسی (ترکیب خطی توابع نمایی مختلط) ظاهر می شوند.

حالا برای اینکه شرط اولیه را اعمال کنیم، مجموع پاسخ ها به ازای n های مختلف را در نظر می گیریم:

$$v(x,t) = \sum_{n=1}^{\infty} E_n \cos\left(\frac{n\pi}{2}\right) e^{-p^2 ct} \to v(x,0) = f(x) = \sum_{n=1}^{\infty} E_n \cos\left(\frac{n\pi x}{2}\right)$$

که ضرایب E_n اینگونه بدست می آیند:

$$E_0 = \frac{1}{2} \int_0^2 f(x) dx \quad , \qquad E_n = \int_0^2 f(x) \cos\left(\frac{n\pi}{2}\right) dx \quad n \neq 0$$

. حالا که تابع کمکی $u(x,t)=e^{-4t}v(x,t)$ بصورت کامل مشخص شد، پاسخ نهایی معادله یعنی عادله یعنی $u(x,t)=e^{-4t}v(x,t)$

6- یک میله نیمه محدود را در نظر می گیریم. درجه حرارت u(x,t) را در طول میله با شرایط زیر بدست آورید. (15 نمره)

$$\frac{\partial^2 u}{\partial x^2} = \frac{1}{c^2} \frac{\partial u}{\partial t} \qquad x > 0, \qquad t > 0$$

$$\frac{\partial u}{\partial x}(0,t) = 0, \qquad u(x,0) = f(x) = \begin{cases} 1 & 0 < x < a \\ 0 & x \ge a \end{cases}$$

پاسخ: با استفاده از روش تفکیک متغیر در نظر می گیریم: u(x,t) = X(x)T(t). پس از جایگذاری در معادله و ساده سازی:

$$\frac{X''(x)}{X(x)} = \frac{1}{c^2} \frac{T'(t)}{T(t)} = -k^2$$

دانشگاه تهران- دانشگده مهندی برق و کامپیوتر ریاضیات مهندی نیمبال اول سال 1399-1400 تمرین PDE:5 یک بعدی مدرس: دکتر مهدی طالع ماموله - حل تمرین: محمد بادی معصومی

برای سوالات خود در خصوص این تمرین با رایانامه <u>mhmasoumi@yahoo.com</u> کاتبه نامید.

با حل معادله های دیفرانسیل معمولی حاصل:

$$X(x) = A\sin(kx) + B\cos(kx)$$
, $T(t) = Ce^{k^2c^2t} + De^{-k^2c^2t}$

برای آنکه تابع اصلی باید برای t>0 محدود باشد، ضریب C برابر صفر در نظر گرفته می شود. همچنین با اعمال شرط مرزی داده شده:

$$\frac{\partial u}{\partial x}(0,t) = 0 \to X'(0) = 0 \to A = 0$$

بنابراین فرم تابع u(x,t):

$$u(x,t; p) = X(x)T(t) = B\cos(kx)De^{-k^2c^2t} = E\cos(kx)e^{-k^2c^2t}$$

در مسائل قبلی که از لحاظ مکانی محدود بودند، ثابت k بواسطه دو شرط مرزی که داشتیم به مقادیر گسسته ای محدود می شد. اما در اینجا یک میله نامحدود داریم در نتیجه فقط یک شرط مرزی داریم و ثابت k در این مسئله محدود مقادیر گسسته ای نمی شود. همچنین می دانیم عبارتی که در بالا برای u(x,t) نوشتیم، نمی تواند شرط اولیه u(x,t)=f(x) را برقرار کند. پس همانند مسائل قبلی، باید حاصل جمعی از u(x,t) ها به ازای مقادیر مختلف u(x,t) به عنوان پاسخ معادله معرفی شود و سعی در برقرای شرط اولیه کند. چون در اینجا u(x,t) در حالت کلی پیوسته است، دیگر سیگما نخواهیم و عملاً یک انتگرال نقش همان سیگما را بازی می کند.

$$u(x,t) = \int_0^\infty u(x,t; p) dp = \int_0^\infty E_{(p)} \cos(kx) e^{-k^2 c^2 t} dp$$

شرط اوليه را اعمال مي كنيم:

$$u(x,0) = f(x) = \int_0^\infty E_{(p)} \cos(kx) dp$$

که ضرایب $E_{(p)}$ (تابع) اینطور بدست می آیند:

$$E_{(p)} = \frac{2}{\pi} \int_0^\infty f(x) \cos(kx) dx = \frac{2}{\pi} \int_0^1 \cos(kx) dx = \frac{2}{\pi k} \sin(k)$$